

Na podstawie § 2 ust. 2 i 6 decyzji Nr 2/2020 Przewodniczącego Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 30 stycznia 2020 r. w sprawie powołania zespołu odpowiedzialnego za prowadzenie Bazy orzecznictwa Polskiej Komisji Akredytacyjnej, Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu odwoławczego formułuje stanowisko, jak niżej.

§ 1

Nie istnieje prawnie zdefiniowana minimalna liczba godzin zajęć, jaka ma być określona dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III szkoły podstawowej), prowadzonych w formie niestacjonarnej. Zgodnie ze standardem 1.5. zdanie drugie ZAŁĄCZNIKA Nr 2 zatytułowanego STANDARD KSZTAŁCENIA PRZYGOTOWUJĄCEGO DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA PRZEDSZKOLA I EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ (KLASY I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ), część I. SPOSÓB ORGANIZACJI KSZTAŁCENIA, część 1. WYMAGANIA OGÓLNE do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 r., poz. 1450 ze zm.), program studiów może określać dla studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej mniejszą liczbę godzin zajęć, jeżeli zapewnia osiągnięcie takich samych efektów uczenia się jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej. Zatem od strony prawnej, swoboda Uczelni w kształtowaniu programu studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej nie jest ograniczona jakkolwiek normatywnie określoną, minimalną liczbą godzin, ale koniecznością zapewnienia osiągnięcia takich samych efektów uczenia się jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej. Innymi słowy, liczba godzin określona dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III szkoły podstawowej), prowadzonych w formie niestacjonarnej, powinna być wystarczająca dla osiągnięcia takich samych efektów uczenia się na studiach prowadzonych w formie niestacjonarnej, jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej.

§ 2

Stanowisko interpretacyjne podlega ogłoszeniu z dniem sformułowania.

Uzasadnienie

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2019 r., poz. 1450) - ZAŁĄCZNIK Nr 2 STANDARD KSZTAŁCENIA PRZYGOTOWUJĄCEGO DO WYKONYWANIA ZAWODU NAUCZYCIELA PRZEDSZKOLA I EDUKACJI WCZESNOSZKOLNEJ (KLASY I-III SZKOŁY PODSTAWOWEJ), część I. SPOSÓB ORGANIZACJI KSZTAŁCENIA, część 1. WYMAGANIA OGÓLNE, standard 1.5. zdanie drugie, „Program studiów może określać dla studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej mniejszą liczbę godzin zajęć, jeżeli zapewnia osiągnięcie takich samych efektów uczenia się jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej”. Rozumienie cytowanego przepisu może nasuwać wątpliwość, o ile mniejsza może być liczba godzin zajęć dla studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej? W szczególności, czy istnieje jakiś normatyw, do którego należy się w tej sytuacji odwołać?

Należy wskazać, iż ten sam standard 1.5., ale w zdaniu pierwszym stanowi, że „liczba godzin zajęć, w tym praktyk zawodowych, nie może być mniejsza niż 2860” . W dalszej części cytowanego ZAŁĄCZNIKA Nr 2 ujęto tabelę pn. MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH I PUNKTÓW ECTS. Zgodnie z zapisem tabeli, „minimalna liczba godzin zajęć zorganizowanych wynosi 2800”. Powstaje pytanie, czy różnica pomiędzy oboma przepisami uzasadnia przyjęcie, iż liczba 2860 odpowiada normatywowi generalnemu, zaś liczba 2800 koresponduje z dyspozycją standardu 1.5. zdanie drugie, czyli stanowi minimum godzin zajęć na studiach niestacjonarnych (*sui generis* rodzaj przepisu szczególnego, względem przepisu generalnego)? W konsekwencji, czy przepis standardu 1.5. zdanie drugie, stanowiący, iż „Program studiów może określać dla studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej mniejszą liczbę godzin zajęć, jeżeli zapewnia osiągnięcie takich samych efektów uczenia się jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej” mógłby być rozumiany w ten sposób, że dla studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej można określić mniejszą liczbę godzin zajęć niż 2860, ale nie mniej niż 2800?

Pobieżna analiza relacji pomiędzy powołanymi przepisami może prowadzić do poglądu, iż faktycznie zachodzi rozbieżność pomiędzy postanowieniami tego samego aktu powszechnie obowiązującego, co mogłoby legitymizować powyższą tezę. Jednakże przyjęcie takiego poglądu oznaczałoby, że prawodawca zachował się nieracjonalnie. Taka konkluzja jest jednak nie do przyjęcia w świetle szeroko akceptowanych zasad wykładni prawa które obejmują m.in. tzw. postulat domniemania racjonalności prawodawcy. Zgodnie z tym postulatem, należy unikać konstruowania wykładni prawa na założeniu, iż prawodawca postępuje nieracjonalnie. Przeciwnie, należy budować wnioskowanie prawne w taki sposób, aby uzyskać wynik oparty na w/w postulacie.

W istocie, dalsza analiza przepisów cytowanego ZAŁĄCZNIK Nr 2 potwierdza, iż ich wykładni można dokonać z poszanowaniem postulatu domniemania racjonalności prawodawcy. Pozory rozbieżności między powołanymi wyżej przepisami usuwa dalszy przepis tego samego załącznika, a mianowicie standard 3.3, zgodnie z którym „Zajęcia z wychowania fizycznego są zajęciami obowiązkowymi na studiach stacjonarnych, prowadzonymi w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin. Zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS”. *A contrario*, zajęcia z wychowania fizycznego nie są zajęciami obowiązkowymi na studiach niestacjonarnych. Różnica pomiędzy zapisami o 2860 i 2800 wynosi właśnie 60 godzin, co odpowiada liczbie godzin z wychowania fizycznego, które nie są obowiązkowe na studiach niestacjonarnych. Powołane przepisy należy zatem rozumieć z ten sposób, iż zarówno zdanie pierwsze standardu 1.5., które brzmi „liczba godzin zajęć, w tym praktyk zawodowych, nie może być mniejsza niż 2860” odnosi się do liczby godzin na studiach stacjonarnych, jak i zapis o 2800 godzinach w tabeli pn. MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH I PUNKTÓW ECTS odnosi się do liczby godzin na studiach stacjonarnych – tyle, że w tabeli nie doliczono godzin zajęć z wychowania fizycznego, gdyż nie przypisuje się im punktów ECTS (tabela obejmuje zajęcia, którym obowiązkowo przypisuje się punkty ECTS).

Biorąc pod uwagę, iż cytowane przepisy, t.j. standardu 1.5. zdanie pierwsze oraz tabeli pn. MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH I PUNKTÓW ECTS nie mogą być rozumiane jako podstawa wnioskowania o istnieniu jakichkolwiek norm generalnych/szczególnych określających minimalną liczbę godzin zajęć, literalna (dosłowna) wykładnia

przepisu standardu 1.5. zdanie drugie, zgodnie z którym „Program studiów może określać dla studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej mniejszą liczbę godzin zajęć, jeżeli zapewnia osiągnięcie takich samych efektów uczenia się jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej” prowadzi do wniosku, iż nie istnieje normatywnie zdefiniowana minimalna liczba godzin zajęć, jaka ma być określona dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III szkoły podstawowej), prowadzonych w formie niestacjonarnej. Od strony prawnej, swoboda Uczelni w kształtowaniu programu studiów prowadzonych w formie niestacjonarnej nie jest ograniczona jakąkolwiek formalnie określoną, minimalną liczbą godzin, ale koniecznością zapewnienia osiągnięcia takich samych efektów uczenia się jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej. Innymi słowy, liczba godzin określona dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I-III szkoły podstawowej), prowadzonych w formie niestacjonarnej, powinna być wystarczająca dla osiągnięcia takich samych efektów uczenia się na studiach prowadzonych w formie niestacjonarnej, jak na studiach prowadzonych w formie stacjonarnej.

Odejście od zaprezentowanego wyżej wyniku wykładni językowej wymagałoby przedstawienia odpowiednich argumentów świadczących o sprzeczności tego wyniku z zasadami prawa konstytuującego system szkolnictwa wyższego, albo z celami i funkcjami norm należących do tego systemu.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Krzysztof Diks